

Tro mod de lange Maal

Taler

Bjørnstjerne Bjørnson

Dato

6 februar 1903

Sted

Private liberale Klub, Kristiania

- 1 De skal huske paa det alle sammen, at Politik bare er Udenværket, det er ikke Tingen. Den er Formerne, Mekaniken. Jeg tror, at naar vort Folk staar saa splittet endnu idag, saa er det, fordi her er for liden Forstaaelse hos os af, at det er selve Folket, vi skal bygge op med disse Former. Det at arbeide henimod den
- 5 eller den politiske Form, det er i sin dybeste Grund et Arbeide for, at Folket skal faa mere Selvfølelse, end det har. Selvstændigheden i og for sig er ikke det høieste, men hvad Selvstændigheden udruster et Folk til -, den er nemlig en Kraftkilde for Energien, Foretagsomheden og Livsglæden. Det er disse, som vi arbeider op, naar vi arbeider i Politiken.

10

- Hvis man forstod, hvordan det norske Folk vilde vokse i sin inderste Livsævne paa, at det fik en høiere Æresfølelse, end det har idag, af at det høinede Glæden ved en rigere og friere Selvbestemmelse, da vilde alle Mennesker være med. Men
- 15 det er det, de ikke fatter. De tror, det er Formerne, det gjælder om. Men det gjælder i Virkeligheden Folkets Livssag. Jeg tror, det er en stor Feil, at det behandles for meget som Politik det, som er Marven. Det tror jeg har været Tilfældet nu hos os igjen.

20

- Naar jeg ser paa dem, som begyndte sammen med mig, og jeg husker deres Syn, og jeg sammenligner det med hvad jeg nu ser, hvad jeg nu tror er mange Menneskers Syn, saa er her Vækst. Det er noget andet at være Nordmand nu idag, end det var for 40 Aar siden. Gud bevare mig, for et rigere og høiere
- 25 Begreb jeg har om det idag, end jeg havde om det den Gang, - hvor mange Ting jeg den Gang skrev bare som en Anelse, som nu er naaet frem til en fuldt klar Bevidsthed. Men naar man saa oplever saadanne Ting, som hændte, da vi fik Dagsordenen, - - ja, saa er det som at kastes tilbage igjen. Man synes da, at her er naaet saa lidet. Her er mere nu end før, men vi er langt fra at være et virkeligt

norsk Folk endnu.

Saa er der endnu noget til: Det, som vender ud til os fra Sverige, Ord og
35 Handlinger af Statsmænd, af Politikere og Presse-mænd, det er alene en Façade.
Denne Façade maa De endelig ikke tage for Sverige. Bagenom den er et stort
Sverige, et svensk Folk, som venter paa os, og som virkelig henter Kraft fra os
som fra en Kilde ved Siden af sig. De venter paa, at de fra os, fra vort Eksempel,
skal faa Mod til at gennemføre hos sig selv en ganske anden
40 Selvbestemmelsesret end den, de har naaet i sit eget Land. Vi skulde være fyldt af
Bevidstheden om det.

Men heller ikke Danmark maa glemmes. De nordiske Folk maa staa sammen.
45 Man faar begynde i det mindre, f. Eks. med et Nøitralitetsforbund, men det
maa bli mere. Jeg mener, at den nordiske Stamme hører til noget af det sundeste
og skønneste, Menneskeslægten har naaet, og vi maa udarbeide disse Kræfter til
det høieste. Men det kan vi ikke uden at holde sammen.

50 Dette har Svenskerne ikke en saa stærk Følelse af, som de skulde. Her er en
Mangel i deres politiske Syn, en skjæbnesvanger Mangel, thi den kan lede hele
vor Politikk ind paa et feilagtigt Spor. Her maa vi staa Vagt! Holde os ranke og
stærke i vort Forhold til Sverige, saa Danskerne ikke skal si: "vestigia terrent". Og
55 vi maa aabne Svenskerne Øine for, hvordan det vilde gaa os, om vi gjorde som
Moderen, som Ulvene var efter, - hun kastet det ene af sine to Barn ud forat
frelse det andet.

60 Der er en Ting, jeg vil sige i Samfund med dette: den, som indøver sig i bare at se
paa Formerne, han blir stikkende i dem; han kommer til at maale, hvad der er
muligt at opnaa, efter hvad vi kan opnaa i Øieblikket. Men Fremtiden har
uendelig mange Muligheder, som ikke kan faa Form idag. Det gaar ikke an for
os at slippe et Maal, fordi det møder Modstand i Sverige idag. Vi skal sætte os
65 lange Maal, og hele vort Liv skal være et Vidne om Troskab mod disse lange
Maal. Hvad var Ungarns Frihed idag, dersom de ikke havde sat sig lange Maal?
Se paa Bøhmernes Kamp! I al den Tid, vi har været tænkende, de ældste af os,
har

70 Bøhmerne kjæmpet, og de kjæmper endnu; Kampen er ikke ført tilende. Men nu tviler ingen, ikke engang i Østerrig, om, at Bøhmerne naar sin Ret. Vor Adel skal bestaa i at være tro mod de lange Maal, som vi sætter for Fædrelandet. Det er vor Adel!

75

Skal jeg tage Summen af dette for Øieblikket - altsaa uden at røre ved noget af de mange Vilkaar, som nævner sig omkring os (for den ene har sit, og den anden har sit!), skal jeg tage Summen af det i sin hele Almindelighed, saa mener jeg altsaa, at vi i denne Stund, hvor saa meget staar paa Spil, maa ha et roligt Mod; vi 80 maa ikke overile os; vi maa ikke afvise nogen Mulighed, vi skal være ærbødige mod Stammens Fremtid og veie alt, hvad som kan veies af Muligheder, men vi skal heller ikke være bange, dersom vi ikke faar det. Der paaligger os det Ansvar, at vi ikke møder frem med Doktriner og forudfattede, opgjorte Sætninger, men at vi hører, som om det var Folket 20 Aar fremover, som stod sammen med os. 85 Men paa den anden Side skal vi ikke tage imod og godkjende noget som helst, som kan afkorte Selvbestemmelsesretten eller minke Selvfølelsen hos dem, som kommer efter.

90 Ja Gud give, at jeg var dygtigere, end jeg er ikvæld, saa vilde jeg ha brændt dette ind i Jer Vilje. Thi det gaar an for nogle faa, som er stærke, at herske over Tusener, som ikke er det. Det gaar an. Det første politiske Valg, som jeg var med og styrede, der var vi 30 Mand. Jeg sa til dem: lad os 30 binde os sammen, saa styrer vi hele Valget. Vi styrede hele Valget. Det er det, jeg vilde, - jeg vilde 95 arbeide op lidt stærk Vilje, udruste Jer Vilje slig, at de, som kommer efter os i de første halvhundrede Aar, kan staa op og vidne, at vi har været trofaste mod det kommende Norge.

Kilde

100 Norske Intelligenssedler, 7. februar 1903

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/tro-mod-de-lange-maal>

105